

ŞEFİK BURSALI RESİM SERGİSİ

MSO
Açık

50
4-3

ŞEFİK BURSALI RESİM SERGİSİ

2004/3

15926

2004/3

MSGSÜ
Açık Bilim Sanat Arşivi

M.S. Güzel Sanatlar Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

015926

Sergi Organizasyon
Mimar Sinan Üniversitesi

Katalog Tasarımı
Araştırma Görevlisi Umut Südüak

Uygulama
Zübeyde Karatalı
Nadir Geçeroğlu

Baskı
MSÜ Basımevi

Sergi Düzenleme
Yrd. Doç. Tanju Demirci
Araştırma Görevlisi Tolga Karahasan
Araştırma Görevlisi Mustafa Orkun Müftüoğlu
Araştırma Görevlisi Erdal Kaya

MSGGSÜ
Açık Bilim Sanat Arşivi

DEĞERLİ RESSAM PROF. ŞEFİK BURSALI'NIN 100. DOĞUM YILI ANISINA

Ünlü ressam Şefik Bursalı'nın 100. doğum yılı nedeniyle bir dizi etkinliğin Kültür Bakanlığı tarafından ülkemizin çeşitli kentlerinde yapılacak olması ülkemizdeki sanat kurumlarının duayeni konumundaki üniversitemizde büyük bir hoşnutlukla karşılanmıştır.

Türk Resim Sanatının en önemli ustalarından biri olan Prof. Şefik Bursalı'nın 1936 – 1968 yılları arasında 30 yılı aşkın bir süre üniversitemiz eğitim kadrosunda yer almış ve ülkemize önemli ressamlar kazandırmış olması da programlanan etkinliğin, öneminin bizim açımızdan bir kat daha artmasında etken olmuştur.

Bu kapsamda Kültür Bakanlığı'nın katkılarıyla gerçekleştirilen, Şefik Bursalı'nın 100. doğum yılı etkinliklerine Mimar Sinan Üniversitesi olarak, MSÜ Resim Heykel Müzesi Koleksiyonundaki resimlerinin de yer aldığı bir katalog eşliğinde "Şefik Bursalı Resim Sergisi" MSÜ Osman Hamdi Bey Salonu'nda, "Şefik Bursalı Yarışması Sergisi" ni MSÜ Mimar Sinan Salonu'nda sergileyerek, ayrıca "Şefik Bursalı'nın Sanatı ve Kişiliği" konulu paneli MSÜ Oditoryumunda gerçekleştirerek katılmakla değerli ressam hocamıza bu vesileyle şükranlarımızı sunma fırsatını bulmuş olduk.

Değerli ressam Prof. Şefik Bursalı yetiştirmiş olduğu ressamlarla ve üretmiş olduğu yapıtlarla Türk Sanat ve Kültür ortamında yaşamaktadır ve her zamanda yaşamaya devam edecektir.

Prof. Dr. İsmet Vildan ALPTEKİN
Mimar Sinan Üniversitesi Rektörü

ŞEFİK BURSALI GERÇEĞİ Kaya ÖZSEZGİN

Şefik Bursalı üzerine yazdığım yazılarda, onun “bağımsız” sanatçı kimliği üzerinde ısrarla durdum. Yaşamını ve sanatını oluşturan evreler gözden geçirildiğinde, bu bağımsızlık somut göstergelerle karşımıza çıkacaktır. Öğrenim gördüğü Çallı atölyesinin ışığa ve açık havaya yönelik doğa anlayışı, onun erken dönem resimlerini biçimlendiren ana kaynaklardan biri olmasına karşın, önce Bursa’dan, daha sonra da Konya’dan çalıştığı peysajları, özellikle de portre ve natüromortları, dönemin yaygın beğenisine ve yarı izlenimci paletine “muhafif” sayabileceğimiz bir tavrı dışı vurmaktan uzak değildir. Öte yandan resim sanatımızda, İstanbul merkezli resmin dışına taşan ortak bir eğilim olarak, daha çok 1930’lu yılların sonunda yurt gezileri programıyla kendini göstermiş olan Anadolu doğasına ve gerçekliğine duyarlı bir gözle yaklaşım, Bursalı’nın yaşamında, doğal bir etkileşim kapsamında ve 1930’ların başında gözlemlenebiliyor. Onun Bursa ve Konya’dan çalıştığı resimler ve Güzel Sanatlar Akademisi’ndeki görevinin hemen ertesinde Ankara’daki çalışmaları, Şefik Bursalı’nın, resminde aradığı değerlerin, merkezden çok taşra kökenli bir pitoreskle bütünleştiğine işaret eder. Gönüllü olarak benimsemişti bu değerleri Bursalı. İstanbul, onun aradığını tamı tamına yansıtmıyor olmalıydı. Akademi’de hocalar kuşağının üyeleri arasında geçen otuz yıllık (1937 – 1967) süre içinde de bu çevreye fazla intibak etmemiş olmaktan kaynaklanan bir iç huzursuzlukla dolu olduğu ve kendi gerçekliğine kapanarak bu huzursuzluğu aşmaya çalıştığı anlaşılıyor. Akademi, onu kendi bünyesine yeterince almamıştı. Emekli olur olmaz, İstanbul’da daha fazla kalmadan Ankara’yı seçmesi ve burada bir çeşit kader arkadaşlığı içinde bağlandığı Eşref Üren’le bu yörede sessiz çalışmayı tercih etmesi, oldukça anlamlıdır. Önce Bursa ve Konya ve uzunca bir aradan sonra da Ankara çevresiyle örtüşen bu Anadolu tutkusu, bütün entelektüel tartışmaların uzağında kendi inançları doğrultusunda kendi kozasını örmekte, Şefik Bursalı’nın kendine özgü bir yaşam tarzından yana olduğu izlenimini güçlendiriyor.

Öğrencilik yıllarının arkasından Avrupa sınavını kazanmasına karşın, yurt dışına çıkmamıştı. Ama Çallı izlenimciliğinin aksine, daha çok da Cézanne kübizmine yönelik bir kişisel deneyimle kendini bağımlı tutar resmini o yöne doğru açık saymakla, tercihini önceden yapmış gibiydi. Cézanne’ı yeterince tanımadan onu keşfetmek biçiminden tanımlayabileceğimiz bu ilginç sezgi, daha sonra Avrupa müzelerine yaptığı ziyaretlerle gerçek boyutlarını kazanacaktır. Ankara’daki evinde kendisini görmeye gelenlerle sohbet ederken, elinin altında bir Cézanne kitabı mutlaka bulunuyordu. Gerçek bir usta olarak onu görüyordu Bursalı. Resimlerinde hacimselliği ve espas etkisini öne çıkaran bir tuş tekniği kullanarak, değişkenliğin arkasında biçimsel ağırlığa öncelik tanıyan bir çalışma tekniğinin dikkat çekmesi bundandır.

Ama gene de fanatik bir hayranlık düzeyinde değildi bu. Biraz daha gerilere uzanarak resim sanatının eski ustalarında da kendi resmini haklı gösterecek değerler görebiliyordu. Bunlar, onda bir akım fanatizminin çok ötesinde, kendi gözlem ve bulgularıyla açıklanabilecek bir resim tutkusunun her zaman temel işlev düzeyinde itibar gördüğünü ve Bursalı’nın kendini bu işleyle sorumlu tuttuğunu yeterince kanıtlar.

Doğumunun 100. yılında, sanatsal bir olgu olarak Şefik Bursalı resim sanatımızın oluşum ve gelişim aşamaları içinde nasıl bir konum taşımaktadır? Böyle bir sorunun yanıtı, onun da aralarında yer aldığı bir kuşak etkinliği açısından yorumlanabilir kuşkusuz. Ama oradan çıkarılacak ders aynı zamanda, Şefik Bursalı örneğinde açıklıkla gözlemlenebilecek bağımsız kimlik olgusunun önemine ve gereğine ilişkindir. Sanatçının kendi vasiyeti uyarınca, Ankada’da son yıllarını geçirdiği evinin, 1998’de Kültür Bakanlığı tarafından müzeye dönüştürülmesiyle, yapıtlarının bu müzede koruma altına alınmasıyla, sanatçı – yaşanan yöre ilişkisi, bir anlamda hayata geçirilmiş olmaktadır. Bu yönde bir ilk girişim olarak bu müze-ev, Batı’daki benzeri örneklerle kurumsallaşma aşaması kazanmış olan etkinliğe, aydın çevrenin dikkatini çekmelidir. Şefik Bursalı yaşarken, böyle bir özlem içinde oldu. Bir bakıma, anısını yaşatma ve canlı tutma yolu da, bizzat sanatçının kendi vasiyeti ve geride bıraktığı yapıt birikimi sanatında olduğu gibi, ülkemizdeki “çağdaşlık” sorununa da bir kimlik olgusu açısından bakmakta direndiğini gösteren “portotip” bir örnek olarak, zaman içinde kalıcılığını koruyacaktır.

En azından bizim dileğimiz bu yödedir.

ŞEFİK BURSALI 100 YAŞINDA

Yıl 1937 sonları , “akademi”de olağanüstü bir gün yaşanmaktadır ; Gazi Mustafa Kemal “akademi”ye gelmiş atölyeleri ve salonları dolaşmaktadır. Bir ara bir resmin önünde duraklar. Bir süre inceledikten sonra “Çok güzel bir resim” der. Ve resmin kime ait olduğunu sorar. Kalabalığın arasından ufak tefek bir adam öne çıkarak “benim”der. Mustafa Kemal “Çok güzel bir resim. Bunu satın almak istiyorum”der. Ufak-tefek adam biraz çekingen fakat kararlı bir şekilde “Paşam bu arzunuz benim için onurdur , fakat bu resmi satamam.” der. Mustafa Kemal böyle bir ortamda belki de ilk kez duyduğu böyle bir “hayır” ile bir an irkilir ve geriye doğru çekilerek sorar “Niçin satamazsınız?” Küçük adam ise : “Atam ben o resmi okuluma hediye etmişim. İzninizle size başka bir resmimi vermek isterim” der. Mustafa Kemal pek alışılmadık bu ilkeli tavır karşısında bir kez daha irkilerek ; “İşte gerçek bir sanatçı” der. Ve yüzü ince bir mutluluk ve gururla aydınlanır. Bu ufak tefek adam Şefik BURSALI’dır. Aslında O’nu ve O’nun akademi ile ilişkisini anlatmaya sanıyorum sadece bu ufak anekdot yeterlidir. O , ÇALLI kuşağının “rahle-i tedrisinden” geçmiş ve Mustafa Kemal’e de yürekten bağlı gerçek bir sanatçıdır. Ama “akademi”si de O’nun için bir “mabed” dir. Mustafa Kemal ile de ilk kez burada karşılaşmış takdirlerini kazanmış ve O’nun emri ile eserleri Avrupa ülkelerinde sergilenmiştir. O yaşam için sanatın en sonra geldiği dönemlerde bile sanat tutkusunu ve inancını kaybetmemiştir. O nedenle O’nun biyografisi aslında “bir tutkunun biyografisi”dir. Kuşağının bir çoğunda olduğu gibi O’da Atatürk’le bilinçlenmiş Cumhuriyet’e omuz vermiş ve artık nesli tükenmiş “kuvay-i sanatçılar”dandı. Onlar ki tüm yaşamlarında hep bağımsız ve özgür kaldılar. Sanatlarından ve ilkelerinden ödün vermediler. Ve hiç padişahları olmadı. Şefik BURSALI’da bu kuşağın belki de sonuncusuydu. O’nun eserlerindeki manevi alt yapı bu inanç ve tutku idi. O’da Mustafa Kemal’in dediği gibi “ışığı altında ilk duyanlar”dandı.

Ve işte şimdi İstanbul’dan ayrılışından 35 yıl sonra “akademisi”nde -kendi deyimiyle- “mabed”inde yine konuk oluyor.

Ünsal PİROĞLU

H.Ü.G.Sanatlar F.Öğ.Gör.

(Şefik BURSALI müzesi kurucusu)

ŞEFİK BURSALI ÖZGEÇMİŞ

Şefik BURSALI ; 1903 yılında Bursa’da doğdu. İlk ve orta öğrenimden sonra 1921 yılında Sanayii Nefise Mektebi’ne (Güzel Sanatlar Akademisi) girdi. Henüz öğrenci iken hocaları İbrahim ÇALLI , Hikmet ONAT, Feyhaman DURAN , Namık İSMAİL , Ruhi AREL ve Avni LİFLİ’den oluşan Türk Ressamlar Birliği’nin her yıl açtığı sergilere katıldı.

Bu dönemde Bursa Peysajları ile üne kavuşan Şefik BURSALI , 1930 yılında Akademi’de açılan Avrupa Konkuruunu birincilikle kazandı. Ne var ki savaş yılları olduğu için Avrupa’ya gidemedi. Fakat sanat görüşünü daha da geliştirmek için kendi imkanlarıyla Avrupa’nın önemli sanat merkezlerinde sık sık çalışma ve tetkiklerde bulundu.

Yurda döndükten sonra İzmir , İstanbul ve Konya Liselerinde hocalık yapan sanatçı , 1934-1936 yılları arasında bulunduğu Konya’da buranın step karakteristiğini , Selçuk ve Mevlana kalıntılarını tuvallerine duygulu renklerle yansıtmış ve sanatının en olgun düzeyine ulaşmıştır.

1936-1937 yıllarında Atatürk’ün arzusu ile eserleri , Sovyetler Birliği’nin Moskova , Leningrad ve Kiev şehirlerinde , Bükreş , Belgrad ve Atina gibi Balkan şehirlerinde ve Fransa’da sergilenmiştir.

Eserlerinde sergilediği başarı üzerine , Konya Lisesi Resim Öğretmenliği’nden Güzel Sanatlar Akademisi Öğretim Üyelğine atanmış , 30 yıl süren bu görevden sonra emekliye ayrılmıştır.

22 Nisan 1990 tarihindeki ölümüne kadar çalışmalarını aralıksız sürdüren Şefik BURSALI , Devlet Resim ve Heykel Sergilerinde , 1966 yılında “Uludağ Peysajı” ile birincilik ödülü , 1973’te “Aydın’da Bir Külliye’den Etüd” eseri ile yağlıboya etüd başarı ödülü 1980’de “Erzurum Peysajı” ile başarı ödülü , 1982’de “Balıkçılar” kompozisyonu ile başarı ödülü , ayrıca dört devlet ödülü kazanmıştır. 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Kültür ve Sanat Büyük Ödülü” kendisine verilmiştir.

Bursa’da doğduğu sokağa ve Belediye Galerisi’ne adı verildi. Kültür Park’a büstü dikildi. Adına Kültür Bakanlığı’nca her yıl tekrarlanacak bir resim yarışması konuldu.

Ayrıca 1998 yılında sanatçının Ankara’da 32 yıl yaşadığı ev Kültür Bakanlığı’nca müze haline getirildi. Şu anda Kültür Bakanlığı Resim ve Heykel Müzesi’ne bağlı olarak çalışan müzede sağlığında Bakanlığa bağışlanmış Şefik BURSALI’ya ait 70 eser sergilenmektedir.

MSGSÜ
Açık Bilim Snli

Konya'dan

99.5x118.5 cm

1936

MS Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu

Manzara
31.5x48.5 cm
1965
MSÜ Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu

Konya'dan
75.5x95.5 cm
1935
MSÜ Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu

Natürmort

52x39 cm

1983

MSÜ Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu

Konya'dan Alaaddin Camii Civarı

69x89.5 cm

1935

MSÜ Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyonu

Bursa'da Doğduğu Ev
35x47 cm
1958

Meyveler
60x80 cm

Uludağ'da Kadınlar
60x80 cm

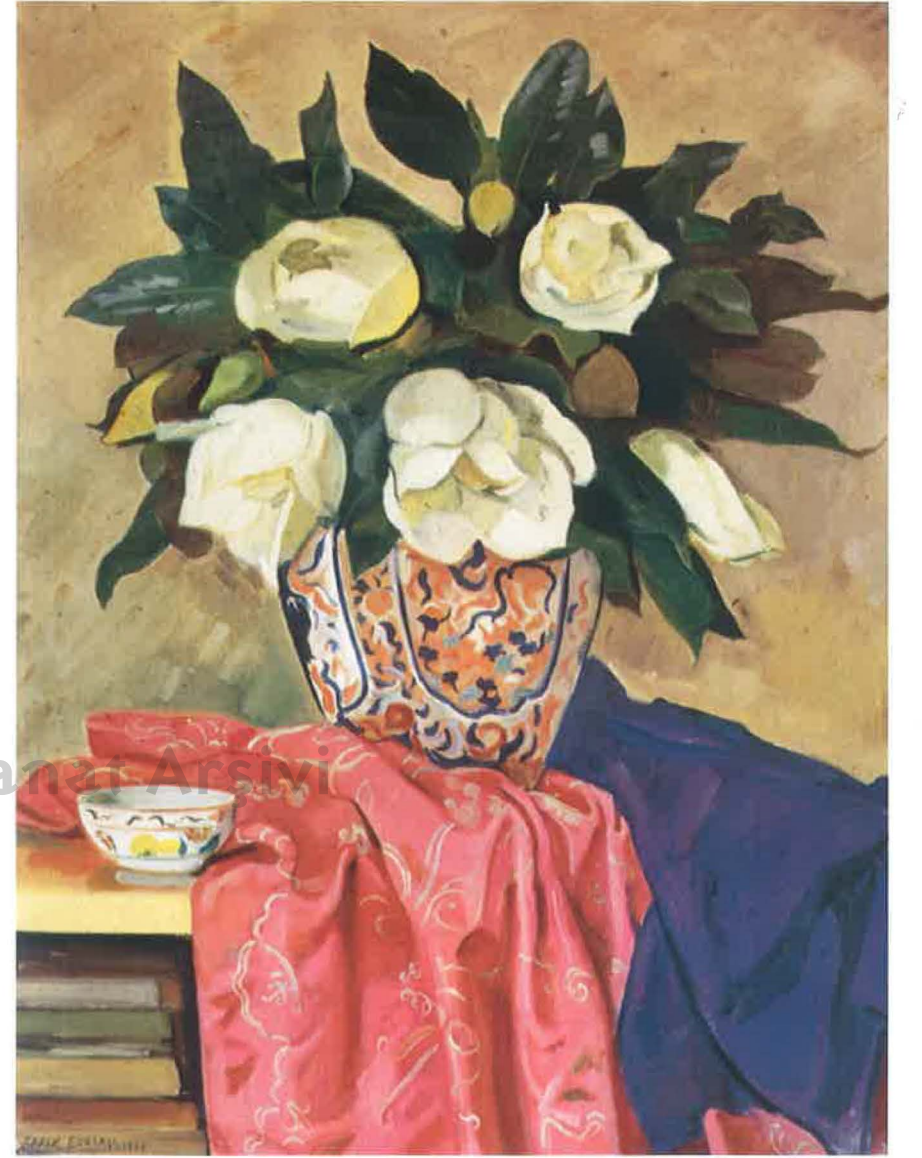

İznik'ten
Özel Koleksiyon

MSGSÜ
Açık Bilim Sanat Arşivi

İstanbul Şişli'den
80x110 cm

Manolyalar
70x90 cm
1960

Bursa Muradiye Türbesi
33x41 cm
1958

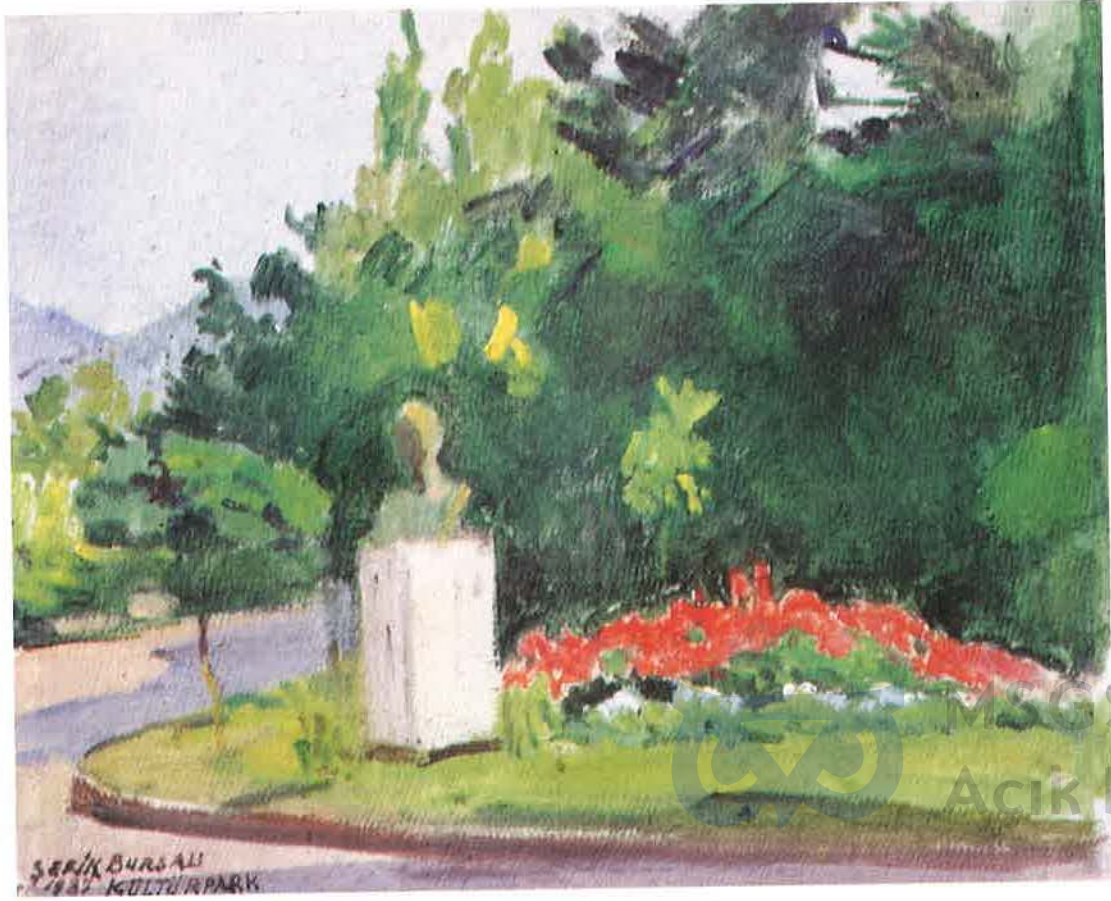
İstanbul Şişli'den
70x100 cm

MSGSÜ
Açık Bilim

Konya İnce Minare
35x47 cm

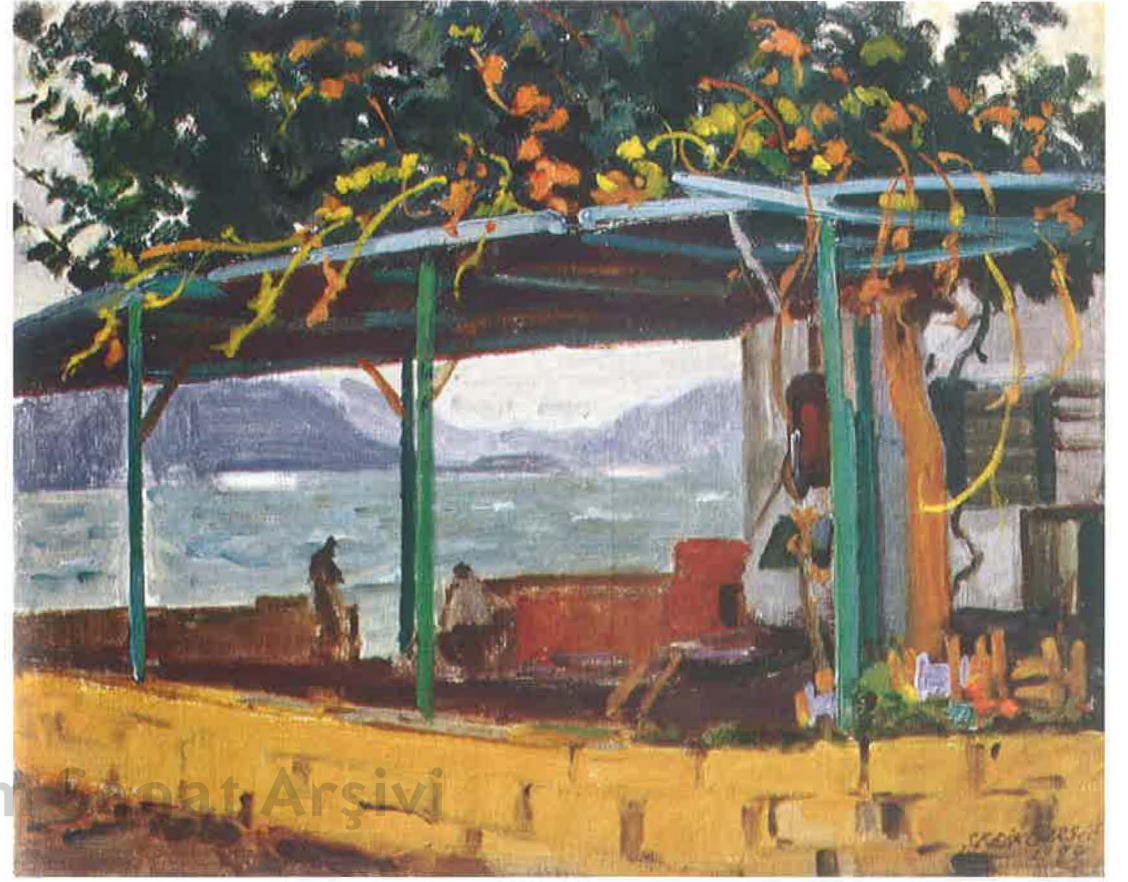
Bursa Kültür Park'ındaki Heykeli

Nü

MSGSÜ
Açık Bilim ve Sanat Arşivi

Marmaris'ten
33x41 cm

Bursa Temenye'den
33x41 cm
1987
Ziraat Bankası Koleksiyonu

Peyzaj
33x41 cm
1946
Ziraat Bankası Koleksiyonu

Bursa Kumla
33x41 cm

Suluboya
Özel Koleksiyon

SGSÜ
Bilim Sanat Arşivi

MSGSÜ

Açık Bilim Sanat Arşivi

M.S. Güzel Sanatlar Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi

0015926

255.07.02.01.06.00/07/0015926

M
20